

вація простежується у перетворенні допомоги на інструмент глибокої інституційної інтеграції. Якщо Україна успішно впровадить цю програму, вона продемонструє свою готовність вийти за межі простого відновлення та повністю інтегруватися в європейський політичний та економічний простір.

Джерела та література

1. План України: Порядок денний для відновлення та реформ на 2024–2027 рр. Міністерство економіки України. Київ, 2024. 380 с. URL: <https://surl.lu/ploexy>
2. Behrman G. *The Most Noble Adventure: The Marshall Plan and the Time When America Helped Save Europe*. New York: Free Press, 2007. 464 p. URL: <https://surl.lt/xthtsl>
3. Eichengreen B. *The European Economy since 1945: Coordinated Capitalism and Beyond*. Princeton: Princeton University Press, 2007. 520 p. URL: <https://surl.li/kvdgif>
4. The Ukraine Facility. *European Commission*. URL: <https://surl.li/agnspv>
5. Foreign Assistance Act of 1948 Economic Cooperation Act of 1948 80th Congress, 20 Session, Chapter 169. 1948. URL: <https://surl.li/ntnufz>
6. George C. Marshall Foundation. *The Marshall Plan Speech*. URL: <https://surl.li/djbhbd>
7. German Federal Statistical Office. URL: <https://surl.li/suolsc>
8. National Archives USA. *Marshall Plan (1948)*. URL: <https://surl.li/pcheyv>
9. Regulation (EU) 2024/792 of the European Parliament and of the Council of 29 February 2024 establishing the Ukraine Facility. *Official Journal of the European Union*. 2024. Vol. 67. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj/eng>
10. Steil B. *The Marshall Plan: Dawn of the Cold War*. Oxford: Oxford University Press, 2018. 608 p. URL: <https://surli.cc/tpcqlo>
11. Ukraine: Fourth Rapid Damage and Needs Assessment (RDNA4). February 2022 – December 2024. *World Bank Group*. Washington, 2024. 200 p. URL: <https://surl.li/hgfdrg>

Фролова Мар'яна

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ЕКОНОМІЧНА ТА ФІНАНСОВА ПІДТРИМКА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ УКРАЇНИ В УМОВАХ РОСІЙСЬКОЇ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ

Ключові слова: Україна, Європейський Союз, економічна підтримка, фінансова допомога.

Key words: Ukraine, European Union, economic support, financial assistance.

Економічна та фінансова підтримка України Європейським Союзом в умовах повномасштабного російського воєнного вторгнення є одним з ключових чинників збереження стабільності держави. У лютому 2022 р. Україна зіткнулася з безпрецедентними викликами, які зокрема торкнулися економіки країни: руйну-

вання інфраструктури, скорочення інвестицій, зростання бюджетного дефіциту тощо. У цих умовах зовнішня допомога стала необхідною для забезпечення базових соціальних витрат та функціонування економіки в цілому.

Водночас важливо зазначити, що Європейський Союз надає допомогу Україні не лише з гуманітарних чи економічних міркувань, але й з огляду на власні стратегічні інтереси. Збереження суверенітету та територіальної цілісності України є ключовим чинником стабільності на східному кордоні Європейського Союзу. Перемога Росії означала б пряме посилення загроз для європейської безпеки, тому підтримка України стала способом захисту самого ЄС. До того ж майбутній вступ України до ЄС відкриває перспективи для розширення європейського ринку та посилення економічної співпраці. Отже, допомога Україні є взаємовигідною. Вона сприяє перемозі над агресією та водночас забезпечує довгострокові інтереси Європейського Союзу.

Метою цього дослідження є аналіз обсягів економічної та фінансової допомоги Європейського Союзу Україні та окреслення її значення для стійкості української економіки.

Однією з головних проблем для України стало різке падіння ВВП у 2022 р. За інформацією Міністерства економіки, докільця та сільського господарства України, падіння ВВП становило 29,2 %, що складало майже третину довоєнного рівня [2]. Також Україна зазнала значних руйнувань інфраструктури (виробничої, соціальної, ринкової). Відбулося скорочення інвестицій та експорту: за даними Державної служби статистики України, у 2022 р. експорт товарів становив 44,1 млрд доларів, що дорівнює лише 64,9 % від рівня 2021 р., а імпорт – 55,3 млрд доларів, тобто 75,9 % від рівня 2021 р. Негативне сальдо зовнішньої торгівлі зросло більш ніж удвічі – до 11,1 млрд доларів [4]. Все це призвело до дефіциту державного бюджету. Тому зовнішнє фінансування стало життєво необхідним для України.

Європейський Союз став найбільшим актором за розмірами наданої економічної та фінансової допомоги Україні. З початку повномасштабного вторгнення 24 лютого 2022 р. станом на лютий 2026 р. загальна сума допомоги, наданої ЄС Україні, становить 193,3 млрд євро [6] (табл. 1).

Таблиця 1

**Види та обсяги допомоги, наданої Європейським Союзом Україні
(за період 24.02.2022–02.2026) [6]**

Вид допомоги ЄС Україні	Обсяг допомоги
Макрофінансова допомога	43,3 млрд євро
Фінансова, економічна та гуманітарна підтримка	15 млрд євро
Позики та гарантії від Європейського інвестиційного банку та Європейського банку реконструкції та розвитку	2,8 млрд євро
Гуманітарна допомога	1,2 млрд євро
Інші види підтримки	4,3 млрд євро
У межах механізму допомоги ЄС	36,7 млрд євро

Важливо зазначити, що ця підтримка охоплює як короткострокові витрати України, так і довгострокові інвестиції у відновлення держави. Допомога не лише

компенсує втрати, а й створює основу для інтеграції України до ЄС, адже фінансова підтримка супроводжується й вимогами щодо проведення реформ та наближенням до стандартів ЄС, зокрема у сферах верховенства права, боротьби з корупцією та енергетичної політики [5]. Це означає, що допомога має не лише економічний, а й інституційний вимір.

Фінансова та економічна підтримка ЄС також має політичне значення. Допомога стала частиною процесу євроінтеграції, адже Україна в червні 2022 р. отримала статус кандидата на членство в організації [1]. Окрім цього, Україна поступово адаптує свою економічну політику під європейські стандарти. Підтримка також сприяє зміцненню міжнародного іміджу України, як держави, що бореться за демократичні цінності.

Перспективи співпраці між Україною та Європейським Союзом залишаються надзвичайно важливими. Європарламент у лютому 2026 р. підтримав новий пакет фінансової допомоги Україні обсягом 90 млрд євро на 2026–2027 рр. [3]. Це рішення підтверджує готовність ЄС і надалі залишатися найбільшим донором України та забезпечувати її відновлення й інтеграцію до європейського економічного простору.

Отже, економічна та фінансова допомога Європейського Союзу Україні стала ключовим чинником для підтримки економіки в умовах війни. Вона компенсує величезні втрати й створює основу для майбутньої інтеграції України в ЄС. Подальша підтримка відіграватиме ключову роль у відновленні України після закінчення війни та у створенні сучасної європейської моделі ринкової економіки. Від допомоги Європейського Союзу виграє не лише Україна, але й сама організація, адже така підтримка водночас зміцнює безпеку, стабільність та економічні перспективи всього регіону, водночас сприяючи утвердженню демократичних цінностей та європейської єдності.

Джерела та література

1. 28 лютого 2022 р.: день, коли Україна офіційно подала заявку на вступ до ЄС. *Комітет Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу*. 28 лютого 2025 р. URL: https://comeuroint.rada.gov.ua/news/main_news/75117.html

2. ВВП за підсумком 2022 р. впав на 29,2 %. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. 13 березня 2023 р. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=b30e854d-b47d-4806-82ac-bb6daa87fa51&title=Minekonomiki>

3. Європарламент підтримав фінансову допомогу Україні обсягом 90 млрд євро на 2026–2027 рр. *Кабінет Міністрів України*. 11 лютого 2026 р. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/yevroparlament-pidtrymav-finansovu-dopomohu-ukraini-obsiahom-90-mlrd-ievro-na-2026-2027-roky>

4. Зовнішня торгівля України товарами у 2022 р. *Державна служба статистики України*. 2023. URL: <https://stat.gov.ua/uk/publications/zovnishnya-torhivlya-ukrayiny-tovaramy-u-2022-rotsi>

5. Україна отримала транш від Європейського Союзу на 5,9 млрд євро, з них 1,8 млрд – у межах інструменту Ukraine Facility. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. 13 листопада 2025 р. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail/e0fdcc7a-c29f-4ebe-9d28-1ae1cdd7d3c4?lang=uk-UA&title=UkrainaOtrimalaTranshVidvropeiskogoSoiuzuNa5-9-Mlrdvro-ZNikh1-8-MlrdUMezhakhInstrumentuUkraineFacility>

6. EU financial assistance to Ukraine. *Council of the EU and the European Council*. URL: <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/ukraine-solidarity-financial-support/>

Кулій Олександр

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ТРАНСФОРМАЦІЯ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ СХІДНОГО ФЛАНГУ НАТО ПІСЛЯ ПОЧАТКУ ПОВНОМАСШТАБНОГО РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ В УКРАЇНУ

Ключові слова: стратегічна концепція, східний фланг, координація, партнерство.
Key words: strategic conception, eastern flank, coordination, partnership.

Сучасна трансформація архітектури безпеки на Східному фланзі НАТО є детермінованим наслідком повномасштабної збройної агресії РФ проти України, розпочатої 24 лютого 2022 р. Цей процес реконфігурації регіональної безпекової системи триває в умовах динамічної ескалації та базується на офіційному дискурсі лідерів держав-членів Альянсу.

Актуальність зазначених трансформацій зумовлена зростанням екзистенційних ризиків для країн Балто-Чорноморського регіону, які розглядаються як потенційні об'єкти наступної фази російської експансії. Ця гіпотеза знаходить офіційне підтвердження у стратегічних прогнозах вищого керівництва Альянсу, зокрема у заяві Генерального секретаря НАТО Марка Рютте від 9 червня 2025 р., де констатується висока ймовірність рецидиву агресії з боку Кремля упродовж наступного п'ятирічного циклу [3].

Метою дослідження є аналіз трансформаційних процесів в Альянсі в контексті Східного флангу безпеки після 24 лютого 2022 р.

Східний фланг НАТО – це сукупність держав-членів Північноатлантичного альянсу, розташованих уздовж східного кордону Організації, що безпосередньо межують із Російською Федерацією, Білоруссю, а також Україною (зоною активного ведення бойових дій). До складу Східного флангу традиційно зараховують країни «Бухарестської дев'ятки» (Естонія, Латвія, Литва, Польща, Чехія, Словаччина, Угорщина, Румунія, Болгарія), а з 2023–2024 рр. також Фінляндію та Швецію [2].

У контексті Стратегічної концепції НАТО 2022 р. Східний фланг визначається як зона пріоритетного стримування (deterrence). Його головна функція запобігання будь-якій спробі силової зміни кордонів у Європі через реалізацію стратегії «Deterrence by Denial». Виходячи з нової стратегічної концепції від 29 червня